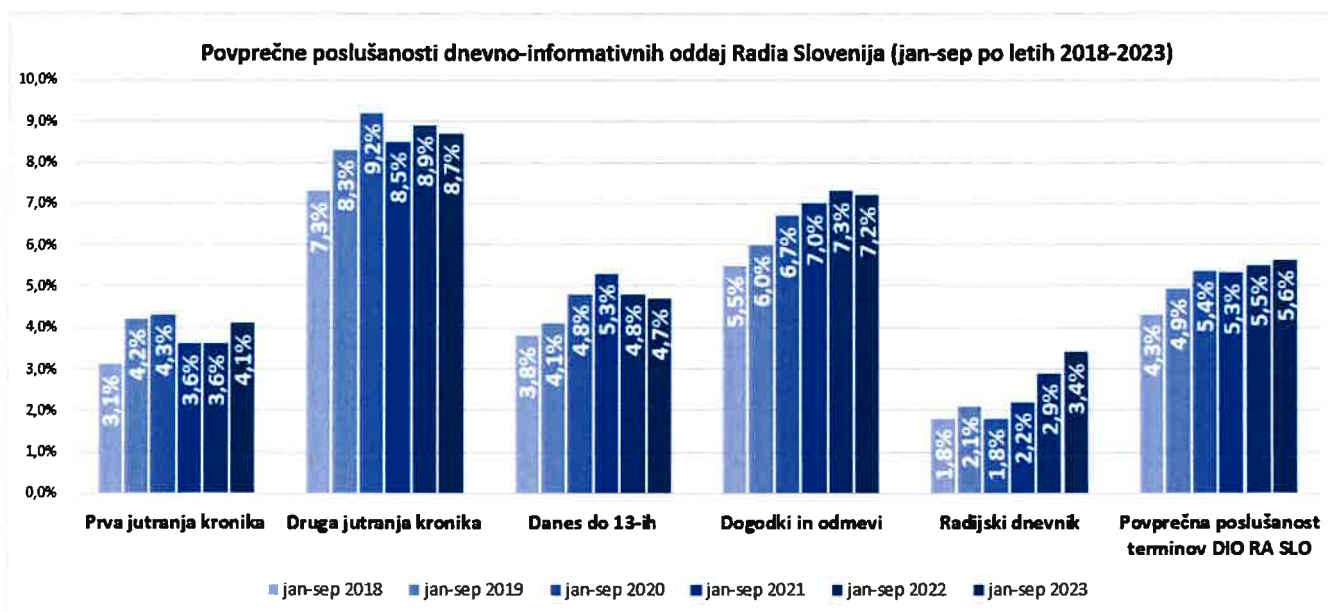

PROGRAM DELA Z VIZIJO RAZVOJA UREDNIŠKO PRODUCENTSKE ENOTE PRVI – INFORMATIVNI PROGRAM RADIA SLOVENIJA ZA OBDOBJE 2023–2027

Odločitev o tem, ali se po štirih letih vnovič potegovati za vodenje Prvega programa Radia Slovenija, je daleč od samoumevne. Sploh v obdobju, ko se celotnemu zavodu in s tem tudi Prvemu programu napoveduje finančno zelo zahtevno obdobje. Tako je najpomembnejši pri odločitvi o kandidaturi odgovor na vprašanje, kaj lahko tudi v obdobju nepredvidljive prihodnosti še ponudim programu kot takemu, njegovemu kolektivu in radiu širše? Iz spodnjih vrstic je mogoče razbrati, da je teh stvari še kar nekaj, izzivov pri vodenju dediča najstarejšega programa v tej državi pa ni zmanjkalo. Zato si želim delo nadaljevati in dokončati. V prihodnjih štirih letih si tako postavljam cilje:

- Utrditev informativne podobe celotnega programa
- Digitalne vsebine morajo postati samoumeven del našega rednega dela
- Krepitev terenske prisotnosti in zgodb lokalnega/regionalnega okolja
- Dodatno povečanje deleža slovenske glasbe
- Optimizacija produkcije
- Kadrovska optimizacija s pomlajevanjem

Od leta 2015 Prvi program velja za informativni, družbeno aktualni in brez pretirane skromnosti in zahtevnim razmeram navkljub moramo stremeti k temu, da program ohrani status najboljšega informativnega programa v državi. To je ključen steber Prvega, ki ga bo treba tudi v prihajajočem obdobju prilagoditi tako spremenjenim navadam poslušalk in poslušalcev kot tudi širšim spremembam v medijskem svetu in okoliščinam našega javnega zavoda. Informativni program je v preteklih letih doživel več sprememb. Kot izhaja iz spodnje tabele, je pri tem dosegel najvišjo povprečno poslušanost terminov informativnih oddaj v zadnjih petih letih. Tudi vse posamezne informativne oddaje oziroma njihovi termini so dosegli višjo poslušanost kot, denimo, leta 2018.

Vir: RTV SLO iz raziskave Mediana; velikost vzorca cca 4.800 posameznikov mesečno, starost 15–85

Pri tem se seveda ne smemo ustaviti. Nujno bo vnovič treba pretresti strukturo informativnih oddaj, pri čemer bo treba vsako oddajo posebej pregledati z vidika njene vsebinske dodane vrednosti, dolžine in morebitnega dosežka. Predvsem v poznopoldanskem in večernem programskem pasu bo treba pogledati, katere vsebine se umeščajo v informativne oddaje in ali optimalno izkoriščamo kadrovske potencial. V luči tega bo treba pregledati možnosti za spremembo strukture posameznih

poznopopoldanskih in večernih oddaj, z racionalizacijo pa bomo lahko kadre, ki sicer skrbijo za nekatere dodatne vsebine v teh oddajah, usmerili v delo za oddaje v našem najbolj poslušanem terminu. Treba bo narediti tudi miselni preskok, da namesto stalnih dežurstev v poznopopoldanskih in večernih urah uvedemo neko obliko dežurstev za jutranje oddaje, kjer bo to nujno in smiselno. Ključna značilnost informativnega programa mora biti še vedno njegova kredibilnost, kar pomeni, da ne želimo biti del vnaprej izgubljene bitke v hitrosti posredovanja informacij, želimo pa ohraniti in še nadgraditi svojo analitično vlogo. Prav tako bo ključno predstavljanje širšega konteksta vsebine novic in predvsem tudi iskanje zgodb. Naše poročanje naj torej temelji na konkretnih zgodbah, izzivih, dilemah in ne samo na informacijah, ki jih servirajo oblast in druge interesne skupine. Želim si, da se celoten Prvi program še bolj jasno profilira kot informativni medij, kar pomeni, da v vseh programskih pasovih dodatno okrepimo informativne vsebine. Ne govorim o dodatni produkciji, ampak o tem, da lahko naše najboljše zgodbe, komentarje in analize v programu slišimo tudi večkrat. Tako jih približamo širšemu krogu poslušalk in poslušalcev, okrepimo njihov pomen, hkrati pa sodelavk in sodelavcev ne obremenjujemo z vedno novimi potrebami po sveži produkciji vsebin. Postati moramo tudi odziven medij (nenadne spremembe programske sheme ob izrednih dogodkih), ki se lahko hipno in hitro odzove na izredne ali nenapovedane dogodke. Smo tudi tako rekoč edini medij v državi, ki zagotavlja 24 ur na dan, vseh sedem dni v tednu prisotnost novinarja, kar pomeni, da se lahko v hipu odzovemo na vsakršno nenapovedano dogajanje. Tako bomo poslušalkam in poslušalcem tudi v prihodnje jasno sporočali, da se lahko na našo informativnost in aktualnost več kot zanesejo.

To se smiselno navezuje tudi na usmeritev, da temeljito prevetrimo količino naše celotne produkcije, saj je jasno, da je ta zdaj izjemno obsežna in da kmalu zaradi kadrovskih in finančnih omejitev ne bomo več zmogli zadostiti pripravi vseh vsebin. V luči tega bomo morali identificirati svoje produkte, na katere bomo stavili tako kadrovske kot finančne zmogljivosti. To bomo naredili z natančnim pregledom in pozneje selekcijo vsebin. O vsaki vsebini bomo vnovič debatirali, (po)iskali morebitne načine za optimizacijo (dolžina, frekvenca predvajanja ipd.), da bi tako izluščili tisto, kar bo vsebinsko najbolje. To tudi ne pomeni nasprotovanja novim produktom, a uvedba vsakršnega mora nujno pomeniti, da se odpovemo nečemu drugemu. Vse to tudi zato, da bomo lahko klasični radijski produkciji samoumevno dodali še digitalno produkcijo. Priprava vsebin za našo spletno stran, multimedijijski center, izbrana družabna omrežja ipd. mora postati del vsakodnevnega razmisleka vseh novinarok in novinarjev, ki ustvarjajo Prvi program. Naše vsebine bomo le tako lahko po različnih kanalih posredovali do najširšega kroga poslušalk in poslušalcev. Nujen bo tudi premislek o ustvarjanju podkastov. V mislih nimam oddaj, ki jih samo ponudimo še kot podkast, ampak predvsem pripravo vsebin, ki jih ponujamo izključno kot podkast (na FM-programu pa le krajši promocijski izsek). Za obstoječe in nove podkaste bo treba sprejeti enotna merila o tem, kdaj podkast doseže namen, o nadaljnji produkciji podkastov pa se bomo morali redno in sproti dogovarjati na podlagi doseženih kriterijev. Bistveno bo torej, da tudi digitalnemu področju namenimo toliko pozornosti, kot je zdaj namenjamo klasični FM-platforni. Tukaj bo ključno vzpostaviti ekipo sodelavcev, ki bodo sistematično skrbeli za nove digitalne produkte, ne sme pa postati njihova glavna naloga samo preoblikovanje »klasičnih« radijskih vsebin v digitalno ponudbo.

Če je eden izmed ključnih stebrov Prvega njegov informativni in družbeno aktualni program, je druga značilnost, ki ga mora opredeljevati tudi v prihodnosti, njegova terenska prisotnost. V prihodnjem obdobju si želim še dodatne usmeritve v terensko delo, iskanje lokalnih in regionalnih zgodb, živega oglašanja in reportaž iz različnih koncev države. Poslušalke in poslušalci nas morajo razumeti kot medij, kjer je prostor za njihove zgodbe, mi pa moramo poskrbeti za to, da bomo te zgodbe pripravljali tako, da bodo tudi nacionalno zanimive. Zavedajoč se finančnih omejitev, moramo ohraniti redne terenske oddaje, v vseh programskih pasovih pa jim (upoštevajoč omejitve produkcije) dodati tudi različna živa oglašanja. Ta morajo pokazati, da smo naklonjeni terenu, zgodbam, tudi izjemnim posameznikom. Pri tej usmeritvi se zdi kot neizkoriščen potencial naš program ob koncih tedna, ko bi lahko bolj

strukturirano v program umeščali prej omenjene zgodbe. Sobota in nedelja sta namreč dneva, ko bo treba posodobiti programsko shemo, saj zdajšnja skoraj onemogoča kakršno koli aktualnost, odzivnost ipd. Uvajanju nedeljskih voditeljev mora slediti razbremenitev programske sheme, saj v nasprotnem voditelj izzveni kot investicija v prazno. In v tej luči vidim v omenjenih dnevih prostor za tematsko obarvane dneve, ko bi lahko dajali dodaten prostor tudi terenu in zgodbam z različnih koncev države. V tem delu se lahko brez težav prepletajo tudi reportažne in dokumentarno feljtonske oddaje, ki jih Prvi pripravlja že vrsto let, bomo pa v prihodnje prav gotovo govorili o tem, kako jih narediti še bolj po okusu današnjih navad poslušalk in poslušalcev. Ne razmišljam o njihovem opuščanju, do neke mere pa o predružačenju, ki temelji na dodatni dinamiki, čemur bi sledile tudi njihove dolžine. V dnevnem in informativnem smislu se mora Prvi uveljaviti tudi kot glavno gonilo družbeno pomembnih razprav. Ob različnih družbenih pojavih mora biti tisti, ki bo organiziral javne debate, postavljaj »agendo«, klical na odgovornost. Naša naloga bo, da družbeno odgovornost pokažemo in dokažemo s tovrstnim odpiranjem javnega diskurza.

Vse zgoraj navedeno mora smiselno dopolnjevati tudi glasbena oprema. Glasbena podoba Prvega programa je ta hip v večini sestavljena iz slovenske glasbe. Odstotek te je 56,01 odstotka¹, moj cilj pa je, da deleže te glasbe povsem približamo 60 odstotkom. S tem bi Prvega označili za program, ki je pomemben tako za predvajanje kot tudi za spodbujanje nastanka nove kakovostne slovenske glasbe. Prav tako moramo nadaljevati trend rasti deleža glasbe v primerjavi z deležem govora. Od leta 2015 do leta 2021 je ta trend v prid glasbi znašal dodatne tri odstotne točke², želim pa si, da se ta trend še okrepi za kakšno dodatno odstotno točko. S svojim glasbenim izborom bo tako Prvi tudi v prihodnjih letih pokrival vrsto glasbenih področij, ki jih skorajda noben drug medij v državi ne, hkrati pa tako tudi skozi glasbeno opremo krepil svojo izobraževalno poslanstvo. Glasbo moramo namreč dojeti tudi kot skrb za narodno kulturno dediščino (tudi s komercialno manj zanimivo glasbo), pri čemer bo treba veliko preudarnosti pri iskanju ravnovesja med tradicijo in modernostjo. Pri načrtovanju dela za prihodnje obdobje ne bomo mogli mimo dejstva, da pomemben del naših poslušalk in poslušalcev pogreša več narodnozabavne glasbe v našem programu. Čeprav jo zdaj predvajamo v stalnih terminih, bo v prihodnje potreben premislek, kako jo podati v program, ne da bi pri tem vse skupaj zvenelo prisiljeno. Tudi tako glasbo bo torej treba smiselneje vpeti v podobo Prvega. In to ne samo v dnevni programski pas, ampak tudi v preostale. Tako narodnozabavna kot zimzelena (popevke) in tudi ljubiteljska glasba morajo ostati del naše identitete, ključno pa je, kot omenjeno, da se tudi te glasbene zvrsti smiselno prepletajo s siceršnjo vsebino Prvega programa. Tako kot glasba predstavlja pomemben segment našega programa, bo zelo pomembna tudi zvočna podoba programskih pasov. V preteklem obdobju nam je uspelo zvočno prenoviti informativni program, nazadnje tudi jutranjega (jingli, prelomi itd.), enako moramo narediti tudi s preostalimi programski pasovi. Identifikacijski jingli in zvočne podlage moramo osvežiti, pripraviti na novo, da bi tudi Prvi dobil nekoliko bolj dinamično podobo. Vse to lahko naredimo in moramo opraviti z znanjem znotraj hiše, ki ga na srečo imamo. Tako v govornem kot glasbenem delu programa moramo ohraniti tudi misel na naše najzvestejše poslušalke in poslušalce. Zavedati se moramo, da nagovarjamo tudi nekoliko starejšo generacijo, zato v želji po nižanju povprečne starosti poslušalk in poslušalcev ne smemo pozabiti na pričakovanja tistih najzvestejših. V tem smislu je treba sploh pri glasbenem izboru najti ravnovesje med sodobnostjo in tradicijo naše (glasbene) ponudbe.

Prvi program mora tudi v prihodnjem obdobju ohraniti redno produkcijo tematskih vsebin za manjšine, zamejce, deprivilegirane skupine in druge skupnosti, ki svoje vsebine najdejo samo na programih nacionalnega Radia. Tako kot smo se v preteklosti dokazali z vsebinami za najmlajše, moramo tudi v

¹ V obdobju januar–oktober 2023. Vir: Evidenca predvajanega programa Radia Slovenija.

² Vir: analiza glasbe Radia Slovenija, september 2021.

prihodnje velik poudarek dati vsebinam za otroke. Želim si ohraniti posebne projekte, kot so Čebelice, Lahkonočnice, ter ob tem v okviru finančnih možnosti nazaj vpeljati projekt radijskih delavnic, tudi s tekmovalnim delom. Tako bomo otroke počasi vzgajali v naše poslušalke in poslušalce, hkrati pa jim zelo približali naravo našega dela. Razmisliti moramo tudi o vpeljavi specializiranega digitalnega produkta za mlade, namenjenega starejšim osnovnošolcem in tistim, ki so v srednješolskem izobraževanju. Da se mladi v tem obdobju spoprijemajo s številnimi stiskami, ne sme biti tabu, nacionalni radio pa mora najti način, da jim bo skozi svoje vsebine tudi v oporo pri iskanju odgovorov na življenjske dileme in stiske.

Zelo pomemben segment dela bo ostalo iskanje sinergij s preostalimi enotami Radia Slovenija in tudi širših enot RTV Slovenija. S preostalimi radijskimi programi moramo poiskati način za učinkovito izmenjavo vsebin, To je in bo zelo pomembno ob posebnih in nenadejanih dogodkih tako doma kot po svetu. Dodatno pozornost moramo v prihodnjem obdobju nameniti sodelovanju z Multimedijским centrom RTV Slovenija (MMC). Tako kot s preostalimi enotami Radia Slovenija si tudi pri MMC želim rednega in tedenskega usklajevanja. Na Prvem imamo veliko vsebin, ki so lahko zanimive tudi za spletno novičarsko stran, kar lahko prinese sinergije obojim. Prvemu programu v obliki promocije njegovih vsebin, MMC pa s tem pridobi dodatne vsebine, ki jih oblikujejo poznavalsko najboljši kadri Prvega programa.

Za optimalno organizacijo dela na Prvem bo nujen tudi konec reorganizacije uredništev. Že pred meseci smo zagnali rešitve za drugačno sistemsko ureditev na Prvem in po moje bo izpeljava te ideje nujna v prvih mesecih morebitnega novega mandata. Prvi program je bil namreč 1. 9. 2015 reorganiziran tako, da so se znotraj te enote preimenovala, preoblikovala in združila nekatera uredništva, kar je v praksi pomenilo oblikovanje osmih posameznih uredništev. Med njimi pa takrat ni bilo samostojnega uredništva jutranjega programa. Del tega je (kot že leta prej) prevzelo Uredništvo dnevno aktualnega programa, ki danes zanj še vedno skrbi formalno. Skozi leta se je pokazalo, da je takšna ureditev nenaravna in neučinkovita, saj jutranji programski pas, ki dosega tudi največjo poslušanost (in temu primerno količino pozornosti), ne more biti del uredništva, ki skrbi za 15 ur programa. Zato bom zagovarjal rešitev, naj se Prvi notranje reorganizira tako, da se ohrani število posameznih samostojnih uredništev, se pa spremeni njihov obseg, programska pristojnost in pri nekaterih tudi ime. Uvede se samostojno Uredništvo jutranjega programa, Uredništvo večernega in nočnega programa pa se priključi dnevnemu programu. To prinese lažjo organizacijo dela, snovanje programskih vsebin in hkrati dodatno težo jutranjemu programskemu pasu, ki sicer velja za čas največje poslušanosti. S spremembo organigrama bomo zagotovili lažjo koordinacijo z drugimi (tudi informativnimi) uredništvi ter lažje reševali kadrovske zadrege v jutranjem programu. Skupno vodenje Uredništva dnevnega ter večerno-nočnega programa je v praksi dejansko uveljavljena že od jeseni 2022, kar pomeni, da bistvenih sprememb za sodelavke in sodelavce zadevnih uredništev ne bi bilo.

Ena izmed prvih in hkrati ključnih nalog bo tudi kadrovska sanacija celotnega Prvega programa. V mislih imam predvsem nujno pomladitev skoraj vseh uredništev, ki so v preteklem letu tudi zaradi krovno sistemskih omejitev ostala brez novega kadra. Povprečna starost je na Prvem razmeroma visoka, s tem pa prinaša nekaj dodatnih omejitev v organizaciji dela, res pa na drugi strani to pomeni tudi zadostno količino bogatih izkušenj. Te bo treba prenašati na mlajše kolegice in kolege. Da nam ne manjka primernih kandidatov, dokazujejo redni honorarni sodelavci, ki so po mojem v večini tako kakovosten novinarski kader, da je treba nanj resno računati tudi v prihodnje. Učinkovita kadrovska politika bo nujna tudi zaradi dejstva, da bo v prihodnjem obdobju več sodelavk in sodelavcev izpolnilo pogoje za upokožitev, pri našem delu pa jih je skoraj nemogoče nadomestiti čez noč. Pri razmisleku o kadrovski optimizaciji bo nujno tudi pregledati, kakšen tip kadra nam manjka na Prvem. Prav gotovo bo treba razmisliti o angažmaju sodelavcev na digitalnem področju (lahko v sinergiji s katerim od preostalih

programov Radia Slovenija), enako nujno pa je po mojem v prihodnje na Prvem vzpostaviti delovno mesto producenta programa. Če želimo doseči še boljšo logistično izvedbo projektov, koordinacijo dejavnosti in hkrati tudi razbremenitev predvsem uredniškega kadra, ki se zdaj s tem ukvarja, je tak angažma nujen.

Iz vsega zapisanega lahko sklenem, da bo tudi v prihodnjem mandatnem obdobju na Prvem treba izvesti vsebinske in sistemske prilagoditve, vse to ob prisotnosti racionalnega razmišljanja in ob zavedanju aktualnih okoliščin. Vsekakor pa ostajam zavezan obljubi, da bomo vse pomembnejše programske odločitve in prilagoditve sprejemali ob najširšem možnem soglasju sodelavk in sodelavcev.

Danijel Poslek

